

Articles d'animació lectora

01. Com fer lectors. Pablo Zapata Lerga

ARTICLE PUBLICAT A *CLIJ* NÚM. 95
ARTICLE PUBLICAT A *L'ILLA* NÚM. 26

ARTICLES, CONSELLS, ACTIVITATS... TOT UN REPERTORI DE SUGGERIMENTS PER A ANIMAR ELS MÉS MENUTS A LLEGIR. AQUEST ÉS EL CONTINGUT QUE TINDRÀ LA NOVA SECCIÓ QUE, AMB EL NOM «QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA», PODREU TROBAR D'ARA ENDAVANT EN TOTS ELS NÚMEROS DE LA REVISTA L'ILLA. ESPEREM QUE US RESULTE ÚTIL PER A FOMENTAR L'HÀBIT LECTOR ENTRE INFANTS I JOVES, PERQUÈ FER LLEGIR NO ÉS NOMÉS COSA DELS MESTRES.

Se sent amb massa freqüència que els alumnes no lligen, que no els agrada, com si la lectura fóra una font d'on no volen beure. I això és veritat només en part. Com fer que lligen?

Que vegem llegir a casa

És fonamental que l'infant veja que a casa es llig. Es tracta d'una recomanació tan elemental que no necessita explicar-se massa. De pares lectors, en general, ixen fills lectors. Els pares eduquem en allò que ens proposem, perquè no insistim, solament actuem, donem exemple. És suficient la imatge, no cal fer un panegíric sobre les bondats de la lectura. Que ens veja fer-ho amb assiduitat, i el fill imitarà sense més.

Objectiu: plaer lector/aprofitament lector

Hem oblidat l'adagi clàssic «aprofitar delectant». El principi fonamental de tota lectura recreativa (no d'estudi) ha de ser que resulte agradable, que el lector en gaudisca. Si açò no es produeix, no busquem uns altres beneficis.

Si oblidem allò lúdic, el gaudi, segurament no aconseguirem ni una cosa ni l'alta. Per contra, si hi ha gaudi, la resta vindrà d'afegit.

Hàbit lector: sensibilitat

El costum de llegir no s'improvisa. Díficilment s'aconsegueix en la universitat o en el batxillerat si no s'ha adquirit abans. De la lectura agradable repetida vindrà, sense adornar-nos-en, l'hàbit lector. Infant que llig, adolescent que llig, adult que també ho farà. Si va llegir de jove, tornarà a fer-ho. Qui descobreix el plaer d'entrar en mons de fabulació, ja no ho deixa. I qui no ho ha experimentat, no ho troba a faltar (que és el més greu).

No llegir com a obligació, sinó com a conquesta

Amb freqüència, hi ha adults que no entenen que un infant dedique hores a llegir

pel plaer de fer-ho. Ho veuen com si fóra una pèrdua de temps, com una cosa no important, perquè només és positiu el rendiment, les matèries escolars, el saber, el fet d'adquirir coneixements... Gran error! Un xiquet que treballa la fantasia podrà conquerir mons de futur en qualsevol camp de les ciències i de les arts. No s'ha d'enfocar l'acte lector com un treball obligatori, sinó al contrari, com una conquesta, com un premi. «Com que has fet els deures, pots posar-te a llegir», és una frase que fa miracles entre els més menuts.

Cada edat té una lectura adequada

El prelector comença amb grans làmines d'imatges, passa després als llibres de lletra gran i molt de dibuix; aquest va desapareixent a mesura que augmenta la capacitat d'abstracció del lector i, paral·lelament, apareix més text, etc. És fonamental conèixer el moment evolutiu del lector. Comença a llegir sobre el seu món circumdant, després l'interessen unes altres realitats: mags, illes, colles infantils, aventures juvenils, amors misteriosos, etc.

Un xiquet de 13 anys vol un llibre d'aventures que l'enganxe... i no *El Quixot*, perquè se li pot entravessar, no l'entendrà i potser que no s'hi acoste mai més. Avui en dia, fins als 13 anys es llig més que mai. I és perquè, en general, en els col·legis es potencia la lectura d'obres agradables. Però després ho van deixant, perquè ja les lectures són allunyades de les seues circumstàncies vitals; tenen uns programes de literatura gens atractius; molts coneixements que han d'assimilar; i uns pares que insisteixen que els seus fills aprenguen, que creguen com d'important és que acumulen saber, i que passen la selectivitat. A més, la societat és «futbolera», gens «llibreaddicta», i el jove, lògicament imita els grans. I «els grans» d'aquest país ni han llegit, ni lligen. Amb tants objectius i programes escolars ens oblidem de la set interminable de contes que tenen les ments infantils, les juvenils i les adultes, si estigueren menys anestesiades per la «caixa tonta».

Contes en el sofà

Cal contar-los contes als xiquets, des de molt menuts, en qualsevol moment i lloc, especialment en anar a dormir. Després, també cal llegir-los-en al sofà, perquè en puguen veure els dibuixos. Com que han tingut un moment plaent, en acabant ells llegiran globalment amb les imatges, encara que no siguen capaços de descodificar les lletres.

Al llarg de tot el període escolar, especialment en la prelectura i iniciació, cal llegir-los desenes i desenes de contes meravellosos. Açò els genera ganes de llegir per ells mateixos. Poder fer-ho serà una conquesta personal i els haurem obert la porta de la fantasia.

Quan contem contes als més menuts, convé tenir el llibre en les mans, perquè així associen aqueixos moments de somni amb l'objecte que els els proporciona, perquè els contes ixen dels llibres.

Llegir el llibre que li ha agradat

Si diem que és fonamental que vegem llegir els pares i els professors, igualment ho és que, alguna vegada, llegim el llibre que ens diuen que els ha agradat molt i que ens recomanen. Açò convé fomentar-ho, de manera especial, entre els més

menuts.

Per a un infant, que el pare, la mare o el professor o professora llija el llibre que a ell li ha agradat és el millor regal, el millor signe de reconeixement, la millor floreta. És una demostració que ha fet alguna cosa que val la pena als ulls dels grans, que compartim gustos.

Préstec escolar

Hi ha infants que lligen un llibret cada dia, però són precisament els més cars, perquè són grans i en cartoné. No hi ha família que suporti aquest ritme de consum. Per tant, ha d'haver en totes les escoles un moment perquè els alumnes puguin traure llibres en préstec. D'ací la importància que té una biblioteca escolar ben dotada i organitzada.

Amb un bon programa lector escolar es pot convertir en lectors empedreïts fins i tot aquells alumnes procedents d'ambients familiars no lectors i amb un entorn cultural pobre, i no és una teoria, sinó un fet provat en la pràctica.

I a més...

Seria molt llarg enumerar tots els factors que afavoreixen la lectura, per això els esmentarem succintament. Cal dedicar moltes estones a llegir pel plaer de llegir, sense més, sense esperar res en canvi, només pel gust de fabular. Convé regalar llibres, per al gaudi, perquè els infants no ho vegem com una cosa acadèmica. Han de potenciar-se els concursos literaris en les escoles. Ha de procurar-se que tots tinguem una petita biblioteca, on puguem guardar les seues coses. Veurem si en aquest país es llig perquè s'escriu, o bé si, com que s'escriu, es llig. La cultura personalitzada canvia el futur d'un país, més que el potencial econòmic.